

Kráska a zviera

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre, dramaturgia Tomáš Procházka, Petra Babulicová, texty piesní Andrea Bučková, Tomáš Procházka, scéna a bábky Dáša Krištofovičová, kostýmy Silvia Korenči Zubajová, choreografia Michal Kalafut, réžia Andrea Bučková, Tomáš Procházka, hrali Jana Labajová, Radovan Hudec, Lukáš Púchovský, Michal Kalafut, Henrieta Kolláriková, Ivan Gontko.

V nitrianskom Starom divadle siahli za známym rozprávkovým príbehom *Kráska a zviera*. Na základe viacerých predlôh ju napísal Tomáš Procházka. Autor i režisér v jednej osobe je známy svojou chuťou experimentovať, robiť veci inak, porušovať tradície, skúšať nové divadelné postupy, nanovo interpretovať staré diela atď. Ani hudobníčka a spolurežisérka Andrea Bučková nie je neznáma osobnosť a jej hudobný rukopis je badateľný aj v inscenácii. Preto premiéru hry s piesňami *Kráska a zviera* predchádzalo isté očakávanie.

Dnes je už takmer pravidlom, že v bábkových divadlách sa hrajú činohry so živými hercami a bábky sa menia iba na rekvizitu. Preto hra *Kráska a zviera* v tomto smere neprekvapila. Prekvapila skôr koncepcia hry, ktorá nebola založená na ľudovej rozprávke (pokiaľ nemáme na mysli základný námet), vychádzala skôr z „disneyovky“, teda z filmu a knihy *Kráska a zviera* a miestami boli použité isté surrealistické postupy pripomínajúce rovnomenný film Jeana Cocteaua. Asi preto, že sa križovali rôzne predlohy, dochádzalo k diskrepancii hlavne vo vizuálnom stvárnení postáv, scény a hudby. Už prvý pohľad na scénu, kde bol rad ruží a za nimi prázdny obraz v zlatom ráme, kde sa premietal osud zakliatia kráľa na zviera, avizoval, že niečo nebude v poriadku. A nebolo. V každej scéne sa totiž stretávali odlišné vizuálne výrazové prostriedky. Napríklad jarmočné papierové ruže pokryli zlatú klieť, kde bola dievčina väzená a okolo sa pohybovali dve surrealistické, alebo - lepšie povedané - filmové figúry Svetník a Ciferník. A celkom odlišný bol otec hlavnej hrdinky, zrejme kupec, ale o ňom sa divák veľa nedozvie. Zaujímavým nápadom bola zlatá klieť, najprv ako väzenie, potom ako komnata hlavnej postavy. Vhodne korešpondovala s hlavnou myšlienkou textu, že aj neslobodu možno prežiť, ak milujete a žijete s milovanou osobou.

Celkom zbytočná bola dlhá úvodná monologická časť o zakliati kráľa, sprevádzaná premietaním dvoch ruží. Tento úvod si významovo protirečil so slovami zvierat'a, ktoré sa obviňuje zo svojich prehrškov. Divák sa totiž nedozvie, čím sa vo svojom predchádzajúcom živote prehršil.

Niekoľko slov k jazyku hry. Bol moderný, súčasný, hovorový, ošperkovaný aktuálnymi

bonmotmi (reagovali na ne hlavne dospelí diváci), ale nebol rozprávkový (obrazový). Možno, že dnešné deti potrebujú taký štýl jazyka, že mu lepšie rozumejú. Ale to by zároveň naznačovalo už dávno zachytenú skutočnosť, že úroveň jazyka sa dnes neodvíja od čítaného textu, ale od počúvaného, hlavne mediálneho.

Sprievodná scénická hudba a spievané party sa viac hodia do muzikálu než do rozprávky pre deti, iba ak tvorcovia mali v úmysle zabaviť predovšetkým rodičov. Apropos: textom piesní nebolo veľmi rozumieť.

Aj kostým zvierat'a vychádzal z filmovej predlohy, pretože v slovenskej rozprávke to bol medveď. Na jeho vstup reagovali deti v publiku dvojako – staršie sa smiali, menšie sa báli, ale opýtaným deťom sa rozprávka páčila. Príbeh zvíťazil nad všetkými uvedenými nezrovnalosťami na scéne, ktoré dieťa so svojimi skúsenosťami s divadlom ešte nepostrehne.

Takže táto recenzia je iba názor dospelého príjemcu na divadelné predstavenie určené deťom? Možno, ale skôr nie. Lebo aj dielo pre deti by malo spĺňať rovnaké požiadavky ako pre dospelého diváka a malo by, resp. mohlo mať istý výchovný moment navyše. Ten náš ho mal, len nevedno, či dostatočne čitateľný.

Na koniec otázka: prečo sa autori uchýlili k cudzej predlohe? Vari preto, že dnešné deti poznajú viac zahraničné rozprávky, lebo ich vidia na DVD, v televízii, na tablete? Alebo im počarila „výpovedná hodnota“ disneyovskej verzie?

Marta Žilková